

Materiały dla nauczycieli:

Podstawowe wiadomości o dysleksji, dysortografii, dysgrafii

Słabe zdolności uwarunkowane obniżonym poziomem rozwoju umysłowego, zły stan zdrowia, zaniedbanie w środowisku domowym, zaniedbanie pedagogiczne itd. to częste przyczyny trudności dzieci w nauce czytania i pisania.

Problemy w czytaniu i pisaniu mają także dzieci o prawidłowym poziomie rozwoju umysłowego, u których występują fragmentaryczne zaburzenia funkcji percepcyjno - motorycznych.

Fragmentaryczne zaburzenia mogą występować w zakresie funkcji analizatora: wzrokowego, słuchowego, kinestetyczno - ruchowego lub kilku analizatorów łącznie.

Objawy trudności w nauce czytania i pisania zależą od rodzaju zaburzonej funkcji oraz od głębokości deficytu każdej z nich.

Trudności w czytaniu i pisaniu uwarunkowane zaburzeniami funkcji percepcyjno - motorycznych, występującymi przy ogólnym prawidłowym rozwoju intelektualnym, określane są jako specyficzne trudności.

Określenie „specyficzne” stosowane jest dla podkreślenia charakteru trudności o ograniczonym, wąskim zakresie tzn. występują tylko u dzieci o prawidłowym rozwoju umysłowym. Najczęstszym terminem używanym na oznaczenie specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu jest określenie dysleksja rozwojowa. Stosowane są także terminy dysleksja, dysgrafia (H.Spionek), czy dysleksja, dysortografia. M. Bogdanowicz używa określeń: dysortografia, dysleksja, dysgrafia.

DYSLEKSJA to trudności w opanowaniu umiejętności czytania;

DYSORTOGRAFIA to trudności w opanowaniu poprawnej pisowni (chodzi tu nie tylko o błędy typowo ortograficzne, ale także o różnorodne inne odstępstwa od prawidłowego zapisu);

DYSGRAFIA to problemy w pisaniu polegające na niskim poziomie graficznym pisma.

Stosując trzy wyżej wymienione terminy dokładniej określamy rodzaj istniejących u dziecka trudności.

Na oznaczenie problemów w czytaniu ze zrozumieniem używany jest termin hiperdysleksja. Technika czytania jest wówczas dobra na poziomie elementarnym, lecz występuje brak zrozumienia treści.

Mechanizm powstawania dysleksji rozwojowej nie jest do końca poznany. Istnieje wiele rozbieżnych stanowisk dotyczących jej etiologii.

W literaturze przedmiotu przedstawiane są najczęściej następujące koncepcje:

1. koncepcja organiczna - dostrzega pierwotną przyczynę w organicznym uszkodzeniu struktury C.U.N.,
2. koncepcja opóźnienia rozwojowego - pierwotna przyczyna tkwi w niedojrzałości C.U.N.,
3. koncepcja genetyczna - pierwotną przyczyną jest dziedziczenie zaburzeń czytania i pisanania,
4. koncepcja "psychodysleksji" - upatruje przyczynę w zaburzeniach sfery emocjonalnej spowodowanej konfliktami i urazami psychicznymi.

Istnieją różne klasyfikacje typów dysleksji rozwojowej. Brak jest jednak obowiązującego podziału.

Dzieci dyslektyczne stanowią około 15% uczniów. Odsetek ten się zmienia w zależności od poziomu opieki nad dzieckiem. Chodzi tu o prawidłową stymulację rozwoju, a zwłaszcza specjalistyczną pracę z dziećmi z ryzyka dysleksji.

Do grupy tej zaliczyć można dzieci: z nieharmonijnym rozwojem psychomotorycznym (zwłaszcza urodzone z "nieprawidłowej" ciąży i porodu), z rodzin, w których istnieją przypadki specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu, z wadami wymowy, czy z zaburzeniami lateralizacji itp.

Wyrównanie opóźnień rozwojowych do okresu podjęcia nauki szkolnej może zapobiec występowaniu dysleksji, dysortografii, dysgrafii lub osłabić ich objawy.